

Paisatge vist i paisatge llegit

Les coses imaginades també passen: són al cervell de cadascú, i als llibres



Foto: Susanne Nilsson

L'ésser humà és egoista per naturalesa o s'hi torna, jo no ho sé. El resultat és el mateix. En tot cas, no només ho és en-vers els altres, sinó que com a mínim porta integrat l'instint de supervivència, amb la qual cosa també mira de guanyar la lluita interna que disputa i fugir de l'autodestrucció.

A més de l'instint de supervivència, però, que actua en moments més aviat crítics, també tenim un instint que fa que ens vulguem bé en termes més elevats; no per sobreviure sinó més enllà d'això, quan ja tenim les necessitats cobertes. És el que ens fa desitjar, ser capritxosos, voler coses que creiem que ens faran bé o que ens en faran de debò. I aquest donar-nos plaer, que moltes vegades només arriba a justificar-nos i per tant a evitar-nos el dolor, sovint el duem a terme a través del llenguatge, tot i que no sempre. En seria un exemple el conegut discurs que pronunciem quan ens quedem solters: *ah no, ara les tinc totes. M'ha deixat, sí, però ara les tinc totes* (i mai no tenim ni totes les persones que voldríem ni, segurament, tampoc no les tenim totes).

Amb el paisatge vist passa una mica el mateix. Pensant en la psicologia de la Gestalt, quan tu veus una circumferència que no està tancada del tot, la teva idea de perfecció l'acaba, fa que tinguis la il·lusió òptica que la circumferència és perfecta. També hi ha una certa projecció d'aquest tipus en el paisatge vist, però la mirada és menys traïda que en el llegit (traïda per bonhomiosa). Hi podem projectar perfecció, en el paisatge vist, com en la circumferència, però mai no en projectarem tanta com si es tractés d'una imaginació pura; és a dir, si mirem amb els ulls tancats, per dir-ho així. Llavors sí que el nostre cervell es dispara, i el punt de gaudi personal arriba al seu màxim exponent.

Per això normalment dic que el paisatge llegit és molt més bonic: perquè forma part de la imaginació pura. En aquest cas no hi ha una imatge directa que t'entri pels ulls, només hi ha text que es tradueix en imatge, l'únic que hi ha són paraules que es tradueixen en imaginació pura, i en aquesta imaginació el cervell traeix el paisatge llegit i me'l presenta com el millor dels paisatges; molt més captivador per al jo d'aquell moment que no pas el paisatge vist. Si el meu cervell no ha arribat a veure el paisatge a través de la vista sinó que té el poder d'imaginar-lo com vulgui, me'l presentarà de manera que em sigui ben agradable.

A més, passa que el paisatge vist és real i el llegit no, però el llegit existeix igualment, no es pot dir que no existeixi, perquè en la mesura que jo el llegeixo s'esdevé, (es fa) viu en el meu cervell. Les coses imaginades també passen, però passen en el cervell de cadascú; són al cervell, i també són als llibres, a punt de ser despertades. Com els *gambosins* al diccionari.

El paisatge llegit no és real però existeix. I com.